

Sagt i verden

Det innebærer en svært liten teoretisk risiko for at skiløpere blir kokt i hjel dersom en ulykke oppstår.

Danske TV 2 Lorry skriver om en planlagt skibakke over et fyrrom.

I disse dager er det ikke noen tillit til Kina, og derfor fortsetter protestene.

Jennie Kwan demonstrerer i Hongkong mot den omstridte utleveringsloven til Kina.

Hvorfor drar de ikke tilbake og hjelper til med å fikse de totalt ødelagte og kriminalitetsgjennomsyrede stedene de kommer fra.

President Donald Trump om fire kongresskvinner, hvorav tre er født i USA.

Når Donald Trump ber fire amerikanske kongresskvinner om å dra tilbake til landene sine, bekrefter han planen hans om å «gjøre USA stort igjen», alltid har handlet om å gjøre USA hvitt igjen.

Demokratenes leder i Representantenes hus, Nancy Pelosi, svarer på tweeten til Trump.

INTERNASJONALEN

Annerledesland

EØS: Annerledeslandet. Begrepet oppsto på 1990-tallet nærmest som en honnørbe-tegnelse etter at Norge for annen gang hadde sagt nei til medlemskap i Den Europiske Union, EU. Men annetledesheten nærer en bismak.

I internasjonal sammenheng finnes det ingen andre nasjoner i vår geografiske nærhet der representative partier ytterst til venstre, i ledtog med et nasjonalistisk agrarparti, aktivt går inn for samme politikk som målbæres av reaksjonære strømninger på det europeiske kontinentet og – USAs president Donald Trump.

Dette er ingen overraskelse når det gjelder det norske Senterpartiet. Partiets tidligste historie som Bondepartiet preges av reaksjonære og fremmedfiendtlige holdninger, med islett av nasjonalistisk rasisme. I valgprogrammet 1922–24 heter det i Post 13: «Den norske folkestamme skal vernes mot alt som bryter ned familielivet og folkekarakteren. Innvandring av mindre heldige folkeelementer må således hindres...».

Bondepartiets praktiske politikk bygde på sterk motstand mot samarbeid med våre aller nærmeste naboland. Bondepartiet kjempet mot en utbygging av kommunikasjonene mot Danmark (som vern av «den norske folkestamme»), det stemte mot voldgiftsavtalene med Sverige og Danmark, avtaler som tok sikte på fredelig løsning av tvistemål, og i handelspolitikken gikk partiet konsekvent inn for isolasjonisme, med vernetoll som det viktigste redskap. Vernetollpolitikken regnes som en av årsakene til depresjonen i mellomkrigstiden. Flersidige internasjonale handelsavtaler ble bekjempet i de fleste europeiske land. Bondepartiets utenrikspolitiske nasjonalisme, med støtte til en aktivistisk privat okkupasjon av Øst-Grønland, endte i et sviende nederlag ved den internasjonale domstolen i Haag.

Men Bondepartiets motstand mot internasjonale avtaler, både politiske og økonomiske, stanset ikke med 2. verdenskrig. I 1952 gikk partiet samlet mot norsk deltakelse i Nordisk råd. Eller

som partiets parlamentariske leder Elisæus Vatnaland uttrykte det: «Det er samarbeid vi vil, men ikke samrøring, som dette går ut på, samrøring gjennom Det Nordiske Råd, og på andre områder, for det kan ikke føra til noe godt».

Motstanden mot «samrøring» i internasjonal politikk har vært en historisk ledetråd i Bondepartiet/Senterpartiet, med unntak av sikkerhetspolitikken. Partiet befant seg på flertallssiden i begge folkeavstemninger om medlemskap i EF/EU, og fikk etter folkets nei begge ganger et nasjonalt oppsving i etterkant. Etter at Norge fikk forhandlet fram en politisk/økonomisk avtale med EU (EØS-avtalen) som sikrer norsk næringsliv adgang til det indre marked og knytter norsk

økonomi nært til blant andre Sverige, Danmark og Tyskland, har Senterpartiet konsekvent kjempet for å kansellere avtalen.

Isolasjonismen er langt på vei like tydelig som i mellomkrigstiden. EØS-avtalen omfatter langt mer enn varer, tjenester, kapital og arbeidskraft. Kultur, forskning, og utdanning faller inn under paraplyen. Et brudd med EU stenger også døren mot Sverige, Danmark og Finland. I virkeligheten stiller Norge seg i samme håpløse situasjon gjennom en «norexit» som Storbritannia gjennom brexit. Med Norges åpne internasjonale økonomi vil «norexit» starte et hasardspill med arbeidsplasser og velferd som nasjonen ikke har opplevd i nyere tid.

Ingen internasjonal avtale er perfekt, heller ikke EØS-avtalen. Den har svakheter og mangler, som alle andre avtaler. Etter mer enn et kvart århundre kan det være grunn til å se på mulige forbedringer. Det ligger oseaner av forskjeller mellom å prøve å forbedre en avtale, ikke minst praktiseringen av den, og å bryte over tvert. EØS har gitt norsk næringsliv og

EU-AVSTEMMING: Norge stemte nei til EU i 1972 og 1994. Her fra 1994, der et

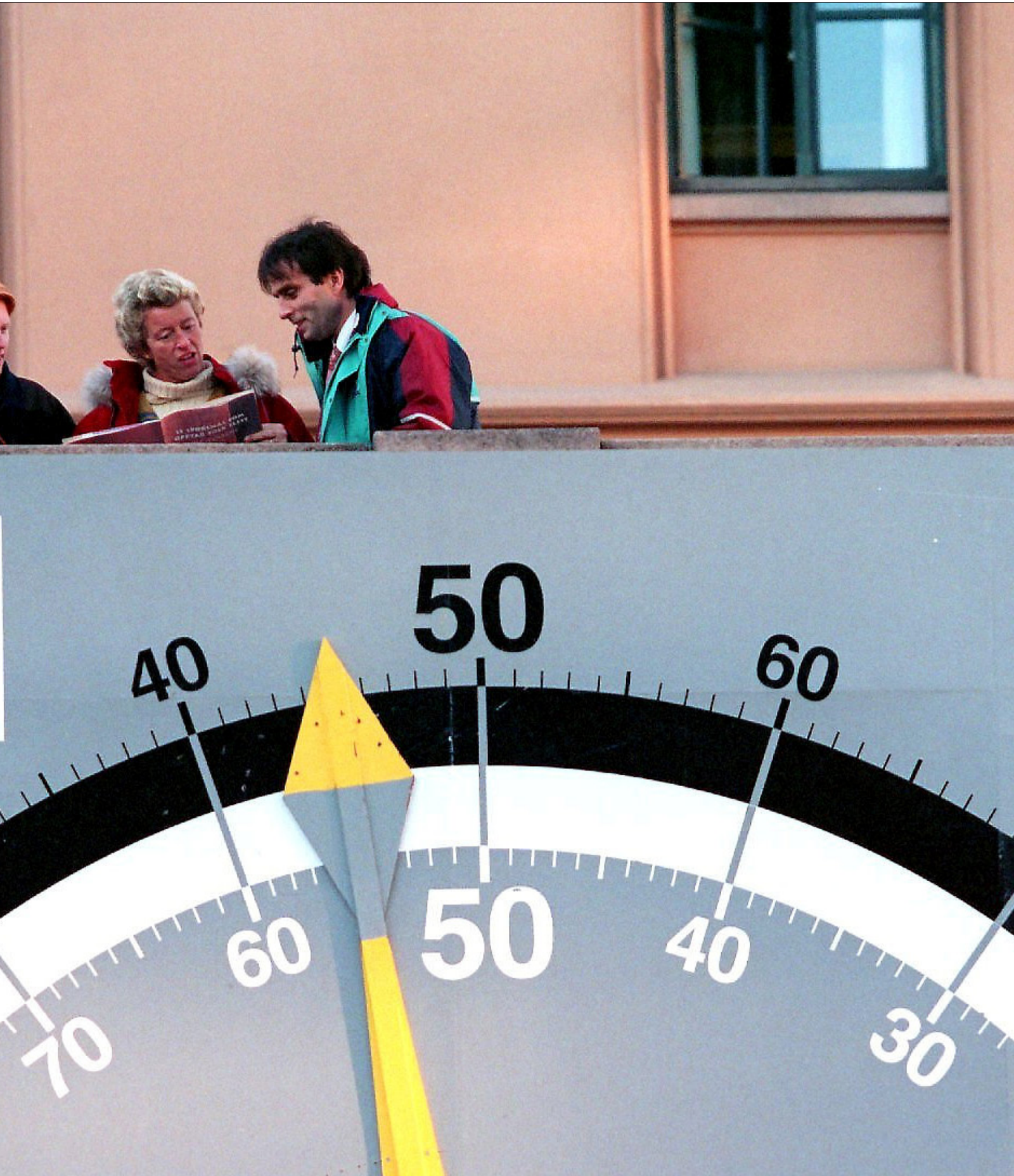
økonomi en stimulans og et handlingsrom som tidligere ikke har vært tilgjengelig. Alternativet – inngåelse av et ukjent antall avtaler (dusinvis, kanskje hundrevis mellom Norge og EU) – kan på ingen måte erstatte det brede sett av forbindelser som EØS-avtalen omfatter. Er det overhodet mulig å forestille seg at EU, med mer enn 400 millioner innbyggere, de fleste av dem i en langt svakere sosial og økonomisk

situasjon enn norske borgere, vil være villig til å gi et styrt-rikt lite land på litt over 5 millioner innbyggere gunstige særordninger som ikke engang EU-borgerne har tilgang til? Og det skal skje etter at Norge har vendt EU ryggen?

I Storbritannia lovet brexit-bevegelsen gull og grønne skoger bare landet kunne forlate EU. Det skulle skje så å si uten problemer. I dag fore-

Dagsavisens spaltister gir deg analyser av internasjonal politikk hver uke.
 ■ BJØRN HANSEN ■ SVERRE LODGAARD ■ TORBJØRN FÆRØVIK ■ BENEDICTE BULL ■ MINDA HOLM

ndet

Valgbarometer var satt opp på Youngstorget i Oslo. Pilen ble flyttet hver dag etter MMIs daglige undersøkelser. FOTO: BERIT ROALD/NTB SCANPIX

ligger bedraget svart på hvitt. Storbritannia maler seg stadig tettere opp i et hjørne av politisk fallitt og økonomiske vanskeligheter. Storbritannia med 60 millioner innbyggere og en av verdens største økonomier, har ikke maktet det norske EØS-motstandere hevder er en lykkelig og problemfri løsning for Norge, et land med 5 millioner innbyggere og en åpen og meget sårbar økonomi. Ingen av EØS-motstanderne har gitt noen forklaring på hvordan

Norge som nasjon skal kunne sjarmere seg fram til gullkantede ordninger etter at EØS-døren er slamret igjen. Hvem tror på slike eventyr?

Det store prinsipielle problemet består likevel ikke i Senterpartiets EØS-motstand. Så lenge partiet har bestått har isolasjonismen reflektert partiets grunnsyn på internasjonalt samarbeid. I utenriksøkonomisk henseende befinner det seg i slektskap med de mest

reaksjonære strømninger i Europa og USA.

Et langt mer ruvende tankers reiser seg ved EØS-motstanden i Rødt og Sosialistisk Venstreparti. De synger gjerne «Internasjonalen» med knyttet neve løftet høyt over hodet. Men hvilken internasjonale? Ny tollmur langs Kjølen? Økonomisk avstengning i Skagerrak? Politisk solidaritet med Brexit-eliten Nigel Farage, Boris Johnson

og Jacob Rees-Mogg? Aktiv støtte og hengivenhet til Donald Trump som vil smadre EU og innføre tosidige han-

delsavtaler med hvert enkelt land der USA er den dominerende part?

Disse partienes prosjekter hører til det naivt absurde i norsk utenrikspolitikk. Som det eneste landet i vår del av verden går denne delen av venstresiden inn for en handelspolitisk ideologi på linje med de mest lurvete strømninger i Europa og USA. De foretrekker høyst usikre, tallrike og i alle fall begrensede handelsavtaler fremfor et gjensidig forpliktende system både for handel, økonomi, arbeidskraft, miljø, kultur, utdanning og forskning. SV og Rødt knytter seg til de samme prinsipper som Norges tradisjonelt mest tilbakeskudende parti i internasjonal politikk. Det er ubegripelig. Men fatteevnen kjenner sine begrensninger.

I meningsmålinger sier 7 av 10 nordmenn at de er fornøyd med EØS-avtalen. Oppslutningen står i kontrast til målingene på EU-medlemskap der minst like mange er imot. Men slike målinger gir bare stemningsbilder av tid og situasjoner. Dagens situasjon vil ikke være ved med en «norexit». Den vil raskt endre rammevilkårene både for store deler av næringslivet, ikke minst eksportindustrien, og dermed for totaliteten. Forestillingen om at ikke konkurranseutsatte næringer vil forbli uberørt av et brudd hører til de søte drømmer blant motstanderne. I dag står jordbruk og fiske utenfor EØS-avtalen. Hvordan er det mulig å forutsette at EU i eventuelle handelsforhandlinger etter en «norexit» ikke skal stille høyst begripelige krav om markedsadgang for mat og jordbruksprodukter? Eller adgang til norske fiskeressurser?

Om man forestiller seg en «norexit», med påfølgende politisk og økonomisk tilbakeslag, hva vil kompensasjonen være? Høyst sannsynlig må olje- og gassproduksjonen presses til det ytterste for å hindre et sammenbrudd i velferd og arbeidsliv, alternativt må myndighetene plyndre oljeformuen for å holde arbeidsplasser og sosiale ordninger flytende.

Sannelig en internasjonal politikk for fremtid og miljø!

bummen.hansen@gmail.com

BJØRN HANSEN

(f. 1938) har arbeidet i en årrekke som journalist og utenriks-reporter. Han har tidligere jobbet i Arbeiderbladet, og var lenge i NRK etter det. Hansen har vært USA-korrespondent for NRK, og har bred innsikt i amerikansk politikk.

